

Annales

Instituti

Archaeologici

VII - 2011

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Adress of the editor's office

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
Fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
<http://www.iarh.hr>

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Željko Tomičić

Izvršni urednik/Desk editor

Kristina Jelinčić
Kristina Turkalj

Tehnički urednik/Technical editor

Kristina Jelinčić
Kristina Turkalj

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Minichreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Prijevod na engleski/English translation

Nikolina Matetić Pelikan (ETNOtrend d.o.o.)

Lektura/Language editor

Renata Draženović (hrvatski jezik/Croatian)
Stephen Hindlaugh (engleski jezik/English)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Kristina Jelinčić
Kristina Turkalj

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

Tisak/Printed by

PRINTERA GRUPA d.o.o., Sveta Nedelja

Naklada/Circulation

600 primjeraka/ Copies

©Institut of archaeology, Zagreb 2011.

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9** **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Sotin, probna arheološka istraživanja 2010.
- 13** **Zvonko Bojčić**
Marko Dizdar
Tomislav Hršak
Tino Leleković
Rezultati probnih istraživanja nalazišta Batina–Sredno 2010. godine
- 20** **Marko Dizdar**
Probna iskopavanja i nadzor na izgradnji dionice državne ceste D-34 – obilaznica Donjeg Miholjca
- 23** **Marko Dizdar**
Probna iskopavanja i nadzor na izgradnji dionice državne ceste D-2 – obilaznica Našica
- 26** **Daria Ložnjak Dizdar**
Zaštitna istraživanja nalazišta AN 2a Markovac Našički–Orašje 2 na izgradnji obilaznice Našica
- 30** **Daria Ložnjak Dizdar**
Hrvoje Potrebica
Probna iskopavanja prapovijesnog nalazišta u Vlatkovcu
- 34** **Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2010. g.
- 37** **Tatjana Tkalčec**
Arheološka istraživanja nalazišta Crkvari – crkva sv. Lovre 2010. godine
- 41** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Dolina 2010. – rezultati probnih istraživanja prapovijesnog groblja Glavičice
- 45** **Tatjana Tkalčec**
Probna arheološka istraživanja visinskog gradišta Sveta Ana – Gradina 2010.
- 50** **Tajana Sekelj Ivančan**
Rezultati istraživanja nalazišta Virje – Volarski breg u 2010. godini

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9** **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Sotin, Archaeological Trial Excavations 2010
- 13** **Zvonko Bojčić**
Marko Dizdar
Tomislav Hršak
Tino Leleković
Results of the 2010 Trial Excavations of the Batina–Sredno Site
- 20** **Marko Dizdar**
Trial Excavations and Supervision of the Construction of National Road Section D-34 – Donji Miholjac Bypass
- 23** **Marko Dizdar**
Trial Excavations and Supervision of the Construction of the D-2 National Road Route–Našice Bypass
- 26** **Daria Ložnjak Dizdar**
Protective Excavations of AS 2a Markovac Našički–Orašje 2 during Construction of the Našice Bypass
- 30** **Daria Ložnjak Dizdar**
Hrvoje Potrebica
Trial Excavations of a Prehistoric Site in Vlatkovac
- 34** **Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research 2010
- 37** **Tatjana Tkalčec**
Archaeological Excavations of the Crkvari–St. Lawrence's Church Site 2010
- 41** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Dolina 2010 – Results of Trial Excavations of the Glavičice Prehistoric Cemetery
- 45** **Tatjana Tkalčec**
2010 Archaeological Trial Excavations of the Hill Fort of Sveta Ana–Gradina
- 50** **Tajana Sekelj Ivančan**
Results of the 2010 Excavations of the Virje–Volarski Breg Site

<p>54 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p>Probna istraživanja nalazišta AN 1 Grabrić na trasi auto-cesta A13, dionica Čvor Vrbovec 2 – Čvor Farkaševac</p>	<p>54 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p><i>Trial Excavations of AS 1 Grabrić on the A13 Motorway Route, Section: Vrbovec 2 Junction-Farkaševac Junction</i></p>
<p>57 Branko Kirigin
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Marina Ugarković</p> <p>Hvar, otok Sv. Klement, uvala Soline, arheološka istraživanja 2010.</p>	<p>57 Branko Kirigin
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Marina Ugarković</p> <p><i>Hvar, Island of Sveti Klement – Soline Bay, Archaeological Excavations 2010</i></p>
<p>61 Marko Dizdar
Asja Tonc
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p>Zaštitna istraživanja nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac na trasi auto-cesta Zagreb – Sisak, dionica Velika Gorica jug – Lekenik</p>	<p>61 Marko Dizdar
Asja Tonc
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p><i>Rescue Excavations of AS 6 Gornji Vukojevac on the Zagreb – Sisak Motorway Route, Section Velika Gorica South – Lekenik</i></p>
<p>65 Juraj Belaj
Filomena Sirovica</p> <p>Arheološka istraživanja na lokalitetu Stari grad u Ivancu godine 2010.</p>	<p>65 Juraj Belaj
Filomena Sirovica</p> <p><i>Archaeological Excavations at the Stari Grad Site in Ivanec 2010</i></p>
70 Tatjana Tkalčec Arheološka istraživanja burga Vrbovca u Klenovcu Humskom 2010. godine	70 Tatjana Tkalčec <i>2010 Archaeological Excavations of Vrbovec Castle in Klenovec Humski</i>
<p>74 Tatjana Tkalčec
Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p>Zaštitna arheološka istraživanja na Starom gradu Dubovac 2009-2010.</p>	<p>74 Tatjana Tkalčec
Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p><i>Archaeological Rescue Excavations at Stari Grad Dubovac 2009-2010</i></p>
<p>81 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p>Istraživanje prehistorijskih gradina Barilović-Osovlje i Crkvina-Bukovlje (Karlovačka županija)</p>	<p>81 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p><i>Excavations of Prehistoric Hill Forts at Barilović-Osovlje and Crkvina-Bukovlje (Karlovac County)</i></p>
85 Asja Tonc Rezultati probnih istraživanja na gradini Sv. Trojice kod Stari-grada-Paklenice 2010.	85 Asja Tonc <i>Results of the Trial Excavations of the Sveta Trojica Hill Fort near Starigrad-Paklenica 2010</i>
88 Goranka Lipovac Vrkljan Crkvenica – <i>Ad turres</i>, prošlogodišnje otkriće još jedne rimske keramičarske peći na lokalitetu „Igralište“	88 Goranka Lipovac Vrkljan <i>Crkvenica – Ad Turres, Last Year's Discovery of Another Roman Kiln at the "Igralište" Site</i>
<p>93 Bartul Šiljeg
Vladimir Kovačić
Andreja Kudelić
Ana Konestra</p> <p>Arheološko-konzervatorska istraživanja lokaliteta Stancija Blek kod Tara u 2010. g.</p>	<p>99 Bartul Šiljeg
Vladimir Kovačić
Andreja Kudelić
Ana Konestra</p> <p><i>2010 Archaeological-Conservation Research of the Stancija Blek Site near Tar</i></p>

Terenski pregledi

98 **Zorko Marković**
Mirjana Paušak

Terenski pregled arheoloških lokaliteta u Valpovštini 2010.

102 **Zorko Marković**
Jasna Jurković

Rezultati rekognosciranja arheoloških terena oko Našice 2010. godine

108 **Kornelija Minichreiter**
Zorko Marković

Arheološki lokaliteti na trasi brze ceste Brestovac – Staro Petrovo Selo

112 **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar

Terenski pregled trase buduće auto-ceste A13, dionica Bjelovar–Virovitica–granica s Mađarskom

118 **Asja Tonc**

Terenski pregled područja izgradnje plovnog kanala „Grad Pag – Košljun“ i područja sanacije kamenoloma Vranja

Field Surveys

98 **Zorko Marković**
Mirjana Paušak

2010 Field Survey of the Valpovo Region Archaeological Sites

102 **Zorko Marković**
Jasna Jurković

The Results of Archaeological Survey of the Terrain around Našice 2010

108 **Kornelija Minichreiter**
Zorko Marković

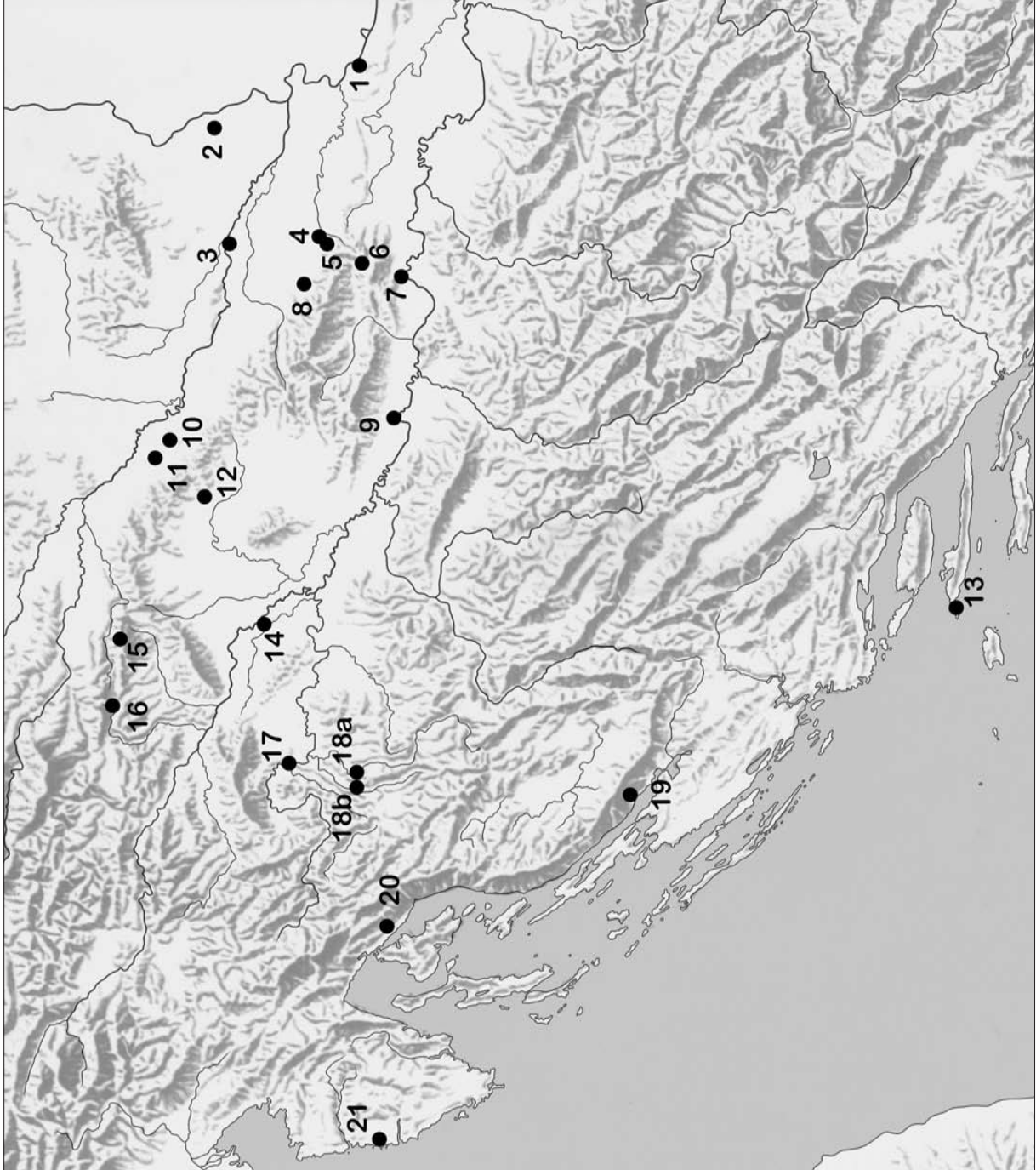
Archaeological Sites on the Brestovac-Staro Petrovo Selo Expressway Route

112 **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar

Field Survey of the Planned A13 Motorway Route, Section Bjelovar–Virovitica–Hungarian Border

118 **Asja Tonc**

Field Survey of the Planned Construction Area of the Town of Pag-Košljun Channel and the Restoration Area of Vranja Quarry

- 1 Sotin
- 2 Batina-Sredno
- 3 Donji Miholjac - obilaznica
- 4 Našice
- 5 AN 2a Markovac Našički - Orašje 2
- 6 Vlatkovac
- 7 Slavonski Brod - Galovo
- 8 Crkvari
- 9 Dolina-Glavčice
- 10 Sveta Ana Gradina
- 11 Virje-Volarski breg
- 12 AN 1 Grabrič- Farkaševac
- 13 Sv. Klement - Soline
- 14 AN 6 Gornji Vukojevac
- 15 Ivanec
- 16 Klenovec Humski - Plemički grad Vrbovec
- 17 Stari grad Dubovac
- 18a Barilovići - Osovlje
- 18b Crkвина - Bukovlje
- 19 Gradina Sv. Trojice
- 20 Crikvenica - Igralište
- 21 Stancija Blek-Tar

Zaštitna istraživanja nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac na trasi auto-ceste Zagreb – Sisak, dionica Velika Gorica jug – Lekenik

Rescue Excavations of AS 6 Gornji Vukojevac on the Zagreb – Sisak Motorway Route, Section Velika Gorica South – Lekenik

Marko Dizdar
Asja Tonc
Daria Ložnjak Dizdar

Primljeno/Received: 14.03.2011.
Prihvaćeno/Accepted: 09.05.2011.

U zaštitnim istraživanjima nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac na trasi auto-ceste Zagreb – Sisak, na blagom uzvišenju s južne strane potoka Koravec, istraženi su ostaci prapovijesnog i rimskog naselja. Velika istražena površina omogućila je prepoznavanje infrastrukture prapovijesnog naselja s nizovima kuća pravokutne osnove te ostalim pomoćnim objektima koji svjedoče o obiteljski strukturiranom naselju. Od pokretnih arheoloških nalaza, u najvećem su broju pronađeni ulomci keramičkog posuda na osnovi kojih se naselje datira u razdoblje kasnog brončanog doba. Ostacima rimskog naselja pripada sačuvana infrastruktura s dvorištima smještenim uz jednu od pomoćnih cesta od koje su preostali ukopi jaraka. Izniman je nalaz paleovinskog groba tipa bustum koji se, kao i cijelo naselje, može datirati od kraja 1. do 3. st. Na osnovi pronađenih nalaza, vjerojatno se radi o manjem ruralnom naselju sa snažnom autohtonom ostavštinom.

Ključne riječi: naselje, infrastruktura, Turopolje, prapovijest, antika, cesta
Key words: settlement, infrastructure, Turopolje, prehistory, classical antiquity, road

Sl. 1 Položaj nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac na trasi auto-ceste Zagreb – Sisak.

Fig. 1 Position of AS 6 Gornji Vukojevac on the Zagreb-Sisak motorway route.

Tijekom 2010. godine Institut za arheologiju u dva je navrata proveo zaštitna istraživanja nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac na trasi auto-ceste Zagreb – Sisak, dionica Velika Gorica (jug) – Lekenik. Nalazište je pronađeno u terenskom pregledu trase 2008. godine kada su na površinama oranica između Gor-

njeg i Donjeg Vukojevca prikupljeni keramički nalazi koji su pripisani razdobljima prapovijesti, antike i srednjeg vijeka (Burmaz, Vujnović 2010: 245). Radi se o povišenoj gredi orijentacije Z – I kojoj se s južne strane nalazi dolina potoka Koravec, dok se prema sjeveru nastavlja u blagu uzvisinu koja također završava

Sl. 2 Pogled na istraženu površinu sa sjevera (snimio: M. Vojtek).
 Fig. 2 View of the excavated surface from the north (photo: M. Vojtek).

Sl. 3 Prapovijesna kuća 9 (snimio: M. Vojtek).
 Fig. 3 Prehistoric house 9 (photo: M. Vojtek).

dolinama dvaju potoka (sl. 1). Istraživanje nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac obuhvatilo je južni dio uzvisine koja se najjasnije uočava stotinjak metara istočnije prema naselju Donji Vukojevac, kamo se vjerojatno može pretpostaviti i središte naselja. Zabilježena koncentracija površinski prikupljenih keramičkih ulomaka ukazivala je na postojanje jednoslojnog naselja sa sačuvanim zapunama ukopanih objekata.

Istraživanjima je ukupno obuhvaćena površina od 12200 m² koja predstavlja samo manji dio nalazišta.¹ Dio iskopa uz postojeću cestu Donji Vukojevac – Gornji Vukojevac uništen je ranijim iskopom kanala za oborinske vode koji se nalaze s obje strane ceste. Sloj oranoga humusa debljine do 0,50 m uklonjen je strojno, ispod kojeg je izdvojena zdravica od svjetlosmede do smeđe ilovače čijim su poliranjem prepoznate zapune objekata (sl. 2). Nakon toga slijedio je ručni iskop zapuna te je na kraju provedeno nacrtno- i fotodokumentiranje istraženih ukopa.

S obzirom da se radi o jednoslojnom nalazištu čiji je kulturni sloj, ako ga je i bilo, vjerojatno uništen poljoprivrednom obradom, pronađeni su samo ukopani objekti među kojima su izdvojeni: jame, kanali, rovovi i stupovi koji su bili zapunjeni s različitim vrstama zapuna koje su sadržavale pokretne arheološke nalaze, a od kojih su u najvećem broju pronađeni ulomci keramičkih posuda i kućnog lijepa, zatim slijede nalazi kamenih kao i različitih metalnih i staklenih predmeta. Nalazi kostiju nisu zabilježeni, što ukazuje na 'kiselost' tla koje je trajno uništilo takvu vrstu nalaza.

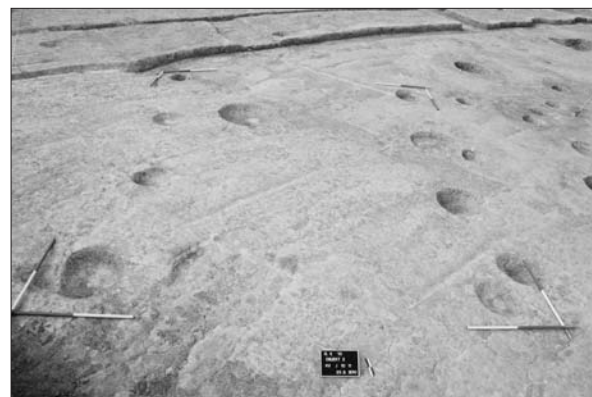
Tijekom istraživanja ostaci podnica kuća nisu zabilježeni, no na njihovo postojanje ukazuju brojni ukopi stupova različitih dubina i promjera kao i nalazi kućnog lijepa. Najveći broj ukopa stupova može se povezati u nizove koji vjerojatno predstavljaju ostatke kuća i spremišta ili ograda koje se najbolje razaznaju na južnom, najpovišenijem dijelu nalazišta te pripadaju dijelu infrastrukture kasnobrončanodobnog naselja. Od izduženih kuća orijentacije JZ–SI preostali su usporedi nizovi ukopanih stupova na osnovi kojih su utvrđene dimenzije kuća koje su iznosile cca 18 x 10 m (sl. 3). Osim kuća, s obzirom na dimenzije, izdvojeni su i ostaci manjih pravokutnih objekata koji su vjerojatno imali ulogu spremišta (sl. 4). Kuće su bile postavljene u nizove, s komunikacijama širine 2–3 m između njih. Uz kuće su se nalazila i dvorišta čije tragove također dokumentiraju ukopi stupova. Ipak, zbog ranije obrade zemljišta, pojedine ukope stupova teško je povezati u cjeline. Na postojanje nadzemnih objekata u istraženom dijelu rimskog naselja najjasnije ukazuju ulomci opeka i tegula koji pripadaju građevinskom materijalu od kojeg

su bile podignute kuće te drugi objekti. Ipak, i na tom dijelu nalazišta prepoznaju se ukopi stupova koji mogu predstavljati ostatke nadzemnih objekata.

Nakon uklanjanja sloja humusa izdvojeno je i nekoliko zapuna većih površina, najčešće sivosmede do sive boje, koje su ukazivale na pripadnost većim i plitko ukopanim jamama ovalnog ili nepravilnog oblika koje su mogle predstavljati radne prostore. Prapovijesnom dijelu naselja pripada manji broj otkrivenih jama (sl. 5), dok se najveći broj nalazio na sjevernom dijelu nalazišta i pripada infrastrukturi rimskog naselja. Jame su ovalnog ili okruglog oblika, s okomitim ili koso postavljenim stjenkama te zaobljenim ili ovalnim dnom. Zanimljivo je kako su tek u manjem broju jama pronađene veće količine keramičkih ulomaka, što ukazuje da nakon gubitka osnovne funkcije nisu bile iskorištene za odlaganje materijala. U istraživanjima je zabilježeno i nekoliko manjih jama različitih oblika i dubina ukopa koje su mogle imati i druge namjene. Tako su jame mogle nastati pri iskopu gline za zidove kuća te izradu keramičkog posuda. Za dio jama, s obzirom na oblik i veličinu te malobrojnost nalaza koji su pronađeni u njihovim zapunama, ipak je teško definirati osnovnu funkciju unutar naselja.

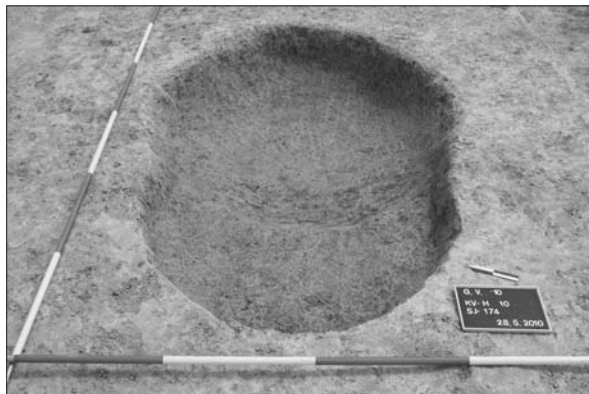
U istraživanjima su izdvojeni i ukopi uskih rovova U-presjeka različitih dužina i orijentacije. U njih su vjerojatno bili postavljeni drveni stupovi-nosači koji su predstavljali dijelove ograda dvorišta ili okućnica. Na to ukazuju ukopi stupova koji se često nalaze u nastavku ili neposrednoj blizini rovova s kojima su predstavljali cjelinu. U zapunama rovova pronađeno je tek po nekoliko ulomaka keramike i kućnog lijepa što potvrđuje njihovo sekundarno značenje na naselju.

Od velikog je značaja otkriće kanala U-presjeka te različitih širina i dubina koji su pripadali dijelu infrastrukture rimskog naselja (sl. 2). Po dva niza usporednih kanala, jedan s uskim i plitko ukopanim te drugi sa širim i dublje ukopanim, predstavljali su rubne kanale koji su se nalazi uz rimsku cestu od

Sl. 4 Prapovijesni pomoćni objekt 2 (snimio: M. Vojtek).
 Fig. 4 Prehistoric structure 2 (photo: M. Vojtek).

¹ Istraživanja su provedena na osnovi Ugovora sklopljenih s Ministarstvom kulture RH i Hrvatskim autocestama d.o.o. u razdoblju od 03. svibnja do 07. srpnja i 10. rujna do 18. listopada 2010. godine. U istraživanjima su iz Instituta za arheologiju još sudjelovali dr. sc. Saša Kovačević i dr. sc. Marija Buzov. Tijekom istraživanja veliku pomoć svojim savjetima pružao nam je dr. sc. Zoran Gregl iz Arheološkog muzeja u Zagrebu na čemu najsrdačnije zahvaljujemo.

Sl. 5 Jama SJ 174 (snimio: M. Vojtek).

Fig. 5 Pit SU 174 (photo: M. Vojtek).

Sl. 7 Ostaci rimske ceste (snimio: M. Vojtek).

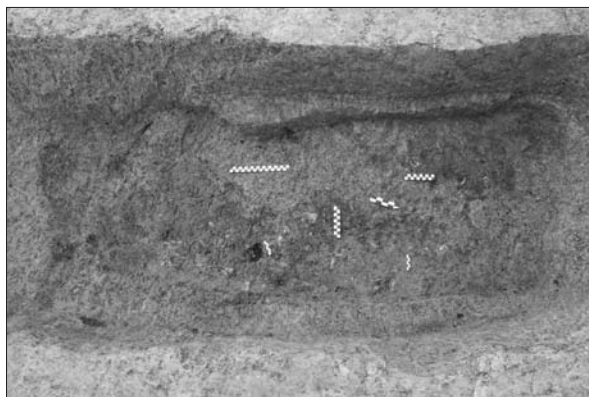
Fig. 7 Remains of a Roman road (photo: M. Vojtek).

koje se drugi konstrukcijski dijelovi nisu sačuvali (sl. 7). Širina između osi kanala iznosila je oko 5,50 m, što bi odgovaralo širini pomoćne rimske cestovne komunikacije. Dio plitko i usko ukopanih kanala koji zatvaraju četverokutne prostore vjerojatno pripada ostacima ograda dvorišta položenih sa sjeverne strane ceste. O tome svjedoči ista orijentacija kanala uz cestu te granica parcela unutar kojih se nalaze svi ostali objekti. U istraživanjima je izdvojen i jedan kanal za kojeg se, s obzirom na dubinu i smjer pretpostavlja kako je služio kao odvodni kanal. S obzirom da je najčešće sačuvano samo dno ukopa kanala, u njihovim zapunama nije pronađeno puno nalaza.

U dijelu rimskog naselja pronađen je paljevinski grob tipa *bustum* (sl. 6). Grob je pravokutnog oblika i zaobljenih uglova. U gornjem dijelu groba nalazila se zapuna od svijetlosmede ilovače, dok je u donjem dijelu groba izdvojen sloj paljevine s ostacima spaljenih kostiju i metalnim nalazima. S obzirom na slabu sačuvanost spaljenih kostiju i metalnih nalaza, cijela zapuna groba prikupljena je za prosijavanje kako bi se prikupio što veći uzorak. Radi se o dosad rijetko zabilježenom slučaju rimskog paljevinskog groba unutar naselja. Nedaleko od istraživanog naselja, u Donjem Vukojevcu poznat je noričko-panonski tumul imponzantnih dimenzija koji je smješten uz trasu rimske ceste s još vidljivim jarcima s obje strane (Gregl 1990; Gregl, Jelinčić: 2010).

Kao posebna cjelina izdvojen je ukop novovjekovnog kanala koji se nalazio uz nekadašnji poljski put koji je dijagonalno prolazio preko površine istraživanja te je presjekao zapune svih prapovijesnih i rimskih ukopa (sl. 2).

U istraživanjima nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac u zapunama objekata, uglavnom jama, a manje u kanalima i stupovima, u najvećem su broju pronađeni ulomci keramičkog posuda različitih osnovnih funkcionalnih oblika. Potom slijede nalazi kućnog lijepa te opeka i tegula koji predstavljaju ostatke

Sl. 6 Rimski grob tipa *bustum* (snimio: M. Vojtek).Fig. 6 Roman grave of the *bustum* type (photo: M. Vojtek).

nadzemnih struktura kuća. U manjem broju zapuna izdvojeni su nalazi metalnih, staklenih i kamenih predmeta. Nalazi kostiju zbog 'kiselosti' tla nisu zabilježeni, što onemogućava upoznavanje prehrambenih navika stanovnika prapovijesnog i rimskog naselja.

Najbrojniji pokretni nalaz predstavljaju ulomci keramičkog posuda. Od funkcionalnih oblika iz zapuna s prapovijesnog naselja prepoznati su ulomci različitih oblika lonaca i zdjela koji su najčešće ukrašeni plastičnim aplikacijama te se prema tipološkim karakteristikama mogu datirati u kasno brončano doba, u stariju fazu kulture polja sa žarama (13.–12. st. pr. Kr.). S obzirom na fragmentiranost keramičkih ulomaka tek će za manji dio biti moguće definirati osnovni tipološki oblik. Pronađeno je i nekoliko predmeta cijepane litičke industrije (mikroliti) koji se mogu pripisati prapovijesnom naselju. Najbliže usporedbe za kasnobrončanodobno naselje dokumentirane su također pri zaštitnim istraživanjima na trasi auto-ceste Zagreb – Sisak na nalazištu Šepkovića (Bugar 2010: 271).

U zapunama objekata rimskog naselja te u kanalima uz cestu pronađeni su ulomci opeka i tegula. Među oblicima keramičkih posuda izrađenih na lončarskom kolu prepoznaju se ulomci zdjela i lonaca koji pripadaju dijelu rimske provincijalne keramografije sa snažnim autohtonim utjecajima. Posebno se to prepoznaje na ulomcima posuda sive boje. Zbog 'kiselosti' tla i ulomci rimske keramike imaju velika površinska oštećenja zbog kojih često nije moguće prepoznati izvornu fakturu i površinske ornamente. U zapunama su izdvojeni i nalazi metalnih predmeta za većinu kojih, s obzirom na stupanj sačuvanosti i cjelovitosti, nije moguće odrediti izvoran oblik pa niti funkcionalnu namjenu prije završetka postupka konzervacije.

U zaštitnim istraživanjima nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac na trasi autoceste Zagreb – Sisak, dionica Velika Gorica jug – Lekenik, otkriveni su ostaci prapovijesnog i rimskog naselja. Nalazište je smješteno uz rub uzvisine koje se prema jugu blago spušta u nizinu potoka Koravec, pri čemu se uočava kako se središte naselja iz oba vremenska horizonta nalazi istočnije od površine istraživanja.

Najvažnije spoznaje proizašle iz istraživanja odnose se na prepoznatu infrastrukturu kasnobrončanodobnog i rimskog naselja što se može smatrati rezultatom veličine istražene površine. Istraženi dio kasnobrončanodobnog naselja pokazuje kako se ono sastojalo od nizova kuća s pomoćnim objektima i okućnicama koji svjedoče o visokoj razini organizacije prostora. Keramički nalazi pokazuju kako se radi o naselju iz starije faze kulture polja sa žarama (13.–12. st. pr. Kr.), čime se nalazište u Gornjem Vukojevcu svrstava u red najveće istraženih nalazišta tog vremena u središnjoj Hrvatskoj. Istraženi dio naselja s dobro definiranom naseobinskom infrastrukturom, postaje model za ostala, dosad slabo poznata kasnobrončanodobna naselja u posavskom i turopoljskom dijelu središnje Hrvatske. U zapunama

objekata, uglavnom jama, u najvećem su broju pronađeni ulomci keramičkog posuda.

Drugo važno postignuće istraživanja odnosi se na otkriće rimskog ruralnog naselja koje se nalazilo uz jednu od pomoćnih cesta širine oko 5,50 m koja je izgrađena vjerojatno u neposrednoj blizini magistralnog cestovnog pravca koji je prolazio Turopoljem, a povezivao je Emonu sa Siscijom (Klemenc 1938; Gregl 1980; 1984). Posebno je važno prepoznavanje zasebnih ograđenih dvorišta smještenih sa sjeverne strane ceste unutar kojih su se nalazili objekti različitih namjena. Izniman je nalaz paljevinskog groba tipa *bustum* koji se, kao i cijelo naselje, može datirati od kraja 1. do početka 3. st. U zapunama su, uz nalaze ulomaka keramičkih posuda te građevinskog materijala (opeke, tegule), izdvojeni i metalni predmeti kojima, s obzirom na stupanj sačuvanosti, zasad nije moguće odrediti izvoran oblik.

Konačno vrednovanje prikupljenih pokretnih nalaza omogućit će jasniji uvid u svakodnevni život nekadašnjih stanovnika središnje Hrvatske tijekom kasnog brončanog doba i rimskog razdoblja.

Literatura

- Bugar, A. 2010, Šepkovića, *Hrvatski arheološki godišnjak*, 5/2008, 269–273.
- Burmaz, J., Vujnović, N. 2010, Autocesta Zagreb – Sisak, dionica Velika Gorica – Lekenik, *Hrvatski arheološki godišnjak*, 5/2008, Zagreb, 243–245.
- Gregl, Z. 1980, O jednoj antičkoj cesti u blizini Zagreba, *Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske*, XXIX br. 1, 18–22.
- Gregl, Z. 1984, Pokušaj rekonstrukcije antičke cestovne mreže na području Zagreba, *Zbornik iz starog i novog Zagreba*, VI, 7–14.
- Gregl, Z. 1990, Noričko-panonski tumuli u Hrvatskoj, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, 14, 101–109.
- Gregl, Z., Jelinčić, K. 2010, O nekim manje poznatim antičkim lokalitetima u Zagrebu i okolici, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3. ser., 153–191
- Klemenc, J. 1938, *Archaeologische Karte von Jugoslawien: Blatt Zagreb*, Beograd.

Summary

In 2010, the Institute of Archaeology conducted rescue excavations of AS 6 Gornji Vukojevac on the Zagreb-Sisak motorway route, section Velika Gorica (South)-Lekenik. The site was found in the 2008 field survey between Gornji and Donji Vukojevac. It is a ridge on the southern side of which the valley of the Koravec stream is located, while towards the north it continues into a mild elevation (Fig. 1). The concentration of collected pottery fragments suggested a single-layered settlement with preserved fills of sunken structures.

The excavations encompassed a surface of 12.200 m². As the site is single-layered, only sunken structures were found, including pits, channels, ditches and posts with various fills containing archaeological finds. Parallel rows of sunken posts remained from long houses from the Late Bronze Age, which allowed the approximate average size of the houses to be determined: 18 x 10 m (Fig. 3). The remains of smaller rectangular structures were also unearthed, which probably served for storage (Fig. 4). The houses were arranged in rows, with 2-3-metre-wide road-like communications between them. Brick and tegulae fragments suggest the existence of above-earth structures in the excavated part of the Roman settlement. A relatively small number of unearthed pits (Fig. 5) belong to the prehistoric part of the settlement, while the largest number is located in the northern part of the settlement as part of the infrastructure of the Roman settlement. Two rows of parallel channels on each side, one narrow and shallow, and the other wider and deeper, served as ditches on the edges of a Roman road, the other construction elements of which have not been preserved (Fig. 7). The width between the ditches was appropriately 5.50 m, which would correspond to the width of a Roman road. In one part of the Roman settlement, an incineration burial of the *bustum* type was found (Fig. 6). It is a rare instance of a Roman cremation grave within a settlement.

In the structures' fills, fragments of pottery, house daub, bricks and tegulae were found. As far as functional forms from the prehistoric settlement are concerned, fragments of various forms of pots and bowls were identified, which are mostly decorated with plastic appliques and can be dated to the Late Bronze Age, probably to the older stage of the Urnfield culture (13th-12th centuries BC). In the fills of the Roman settlement structures, shards of wheel-made pottery were found that can be classified as Roman provincial ceramography with strong autochthonous influences.

The most significant result gained from the excavations is related to the identified infrastructure of the Late Bronze Age and the Roman settlement. As a consequence, the researched part of the settlement will provide a model for other, as yet unknown Late Bronze Age settlements in the Posavina and Turopolje parts of central Croatia. Another significant result is the discovery of a Roman rural settlement positioned along a road, built probably close to a magistral road route that passed through Turopolje, connecting Emona and Siscia.